

ALTRES INVERTEBRATS TERRESTRES

(Maig/2023)

Llevat de les papallones diürnes, les libèl·lules i les cigales, la resta de grups d'invertebrats terrestres constitueix un gran forat en el coneixement de la fauna de la vall del Ridaura. Les dades concretes són molt escasses i escadusseres i aquí en recollim algunes. En tot cas, només dels grups dels quals s'ha fet una mínima recerca per part d'algun membre del Grup de Natura Sterna i no s'ha procedit a cap recerca bibliogràfica de cap grup d'invertebrats no estudiat directament per nosaltres. Mentre no hi hagi qui estudiï sobre el terreny, tot el que es pot fer és remetre'ns a obres de caràcter general, on presències i distribucions s'extrapolen des de dades de territoris propers. Tot plegat però, constitueix un bon estímul per l'estudi d'aquest immens grup.

ANOSTRACIS

Els anostracis són un grup de crustacis branquiodòpedes que viuen en llacunes, basses i tolls d'aigües continentals temporànies. La major part de les espècies viuen en aigües dolces però algunes espècies, com ara les famoses artèmies, viuen en aigües híper-halines, és a dir, en aigües molt més salades que les del mar. La seva efímera vida adulta està vinculada estrictament al temps que l'aigua retinguda en aquestes cavitats trigui en eixugar-se. Els ous, però, poden continuar sent viables després d'anys al fons de basses totalment eixutes.

Gambeta de fades

Tanymastix stagnalis

Present a les cassoles (cadolles) de la zona de Pedralta i Sant Feliu de Guíxols. (Boix, 2002; Ramot, 2018).

CIGALES

Espècies de cigales a la vall del Ridaura, entrades al portal Ornitho.cat (ICO, 2009-2022).

Cicada orni

Cicadatra atra

Tettigettalna argentata

Aquestes tres espècies són també les úniques citades a casa nostra, al treball Diversitat, distribució i fenologia de les cigales (Hemíptera: Cicadidae) a Catalunya (NE Península Ibérica) (Pons *et al.*, 2021).

ORTOPTERS

Moltes de les primeres citacions són fruit de dues jornades divulgatives, una matinal, el 17.VIII.19 i una altra de vespertina, el 6.VIII.21, portades a terme a la Vall per Joan Ventura Linares. Addicionalment es recull les primeres citacions d'altres espècies entrades al portal Ornitho.cat i també unes poques citacions addicionals, de fons bibliogràfiques.

Llagosta bisbe (*Acrida ungarica*)

Llagost de Barbària (*Calliptamus barbarus*)

Llagostot egipci (*Anacridium aegyptium*)

Llagosta cònica (*Pyrgomorpha conica*)

Llagost ploraner (*Eyprepocnemis plorans*)

Gomphocerinae indeterminat
(*Gomphocerinae* sp.)

Saltamartí de fenassar (*Euchorthippus elegantulus*)

Saltamartí capgròs (*Dociostaurus jagoi*)

Saltamartí bru (*Chorthippus brunneus*)

Saltamartí bru ibèric (*Chorthippus jacobsi*)

Saltamartí de pineda (*Chorthippus vagans*)

Pseudochrothippus / Chorthippus
indeterminat (*Pseudochorthippus* sp. /
Chorthippus sp.)

Saltamartí de prat humit (*Omocestus rufipes*)

Llagosta d'ales vermelles (*Acrotylus insubricus*)

Llagosta d'ales llargues (*Aiolopus puissant* / *thalassinus*)

Llagosta d'hivern (*Aiolopus strepens*)

Llagosta migradora (migratoria) (*Locusta migratoria*), Castell-Platja d'Aro, 18.X.15.

Llagosta migradora indeterminada (*Locusta* sp.), Llagostera, 16.X.17.

Edipoda d'ales blaves (*Oedipoda caerulescens*)

Edipoda blavosa (*Sphingonotus caeruleans*)

Llagost gris (*Pezotettix giornae*)

Grill de camp (*Gryllus campestris*), abocador de Solius, Llagostera, 27.XI.22.

Grill bimaculat (*Gryllus bimaculatus*), Castell-Platja d'Aro, 18.X.15.

Grill d'estiu (*Eumodicogryllus bordigalensis*)

Grill de cellers gros (*Gryllomorpha dalmatina*)

Espècie citada a Santa Cristina d'Aro (Olmo-Vidal, 2002) i a la Urbanització Vall Repòs (Olmo-Vidal, 2006).

Grill de palla (*Oecanthus pellucens*)

El 18.X.21 Gravat el cant al puig Pinell, a Castell-Platja d'Aro.

Espècie també citada a Santa Cristina d'Aro (Olmo-Vidal, 2002) i a la Urbanització Vall Repòs (Olmo-Vidal, 2006).

Grill boscà (*Nemobius sylvestris*), Santa Cristina d'Aro, 20.IX.15.

Grill d'estepa (*Arachnocephalus vestitus*)

Grill escatós (*Mogoplistes brunneus*), Llagostera, 23.VII.18.

Grill cadell (gryllotalpa) (*Gryllotalpa gryllotalpa*), Castell-Platja d'Aro, 18.X.15.

Barbitist de punts (*Leptophyes punctatissima*)

Faneròptera mediterrània
(*Phaneroptera nana*), Llagostera, 21.IX.03.

Grill cicindela (*Trigonidium cicindeloides*)

Faneròptera aranya (*Tylopsis lilifolia*)

Somereta de muntanya (*Ephippiger diurnus*), Llagostera, 25.IX.10.

Llagost de sella (*Uromenus rugosicollis*), Llagostera, 27.VI.10.

Conocèfal d'aiguamoll
(*Conocephalus conocephalus*)
Espècie citada a Castell d'Aro (Olmo-Vidal, 2006).

Conocèfal gros (*Ruspolia nitidula*),
Castell-Platja d'Aro, 18.X.15.

Meconema d'escut (*Cyrtaspis scutata*)
Espècie citada a Santa Cristina d'Aro (Olmo-Vidal, 2002; Olmo-Vidal, 2006).

Saltarel·la de sorra (*Platycleis sabulosa*)

Llagosta verda d'ales llargues (*Tettigonia viridissima*)

Grill d'arbust de potes llargues (*Sepiana sepium*)

Saltarel·la menuda (*Tessellana tessellata*)

Grill d'arbust ratllat (*Yersinella raymondii*)

Grill d'arbust cuirassat (*Thyreonotus corsicus*), Santa Cristina d'Aro, 16.X.16.

Per distribució i hàbitat, Joan Ventura Linares, estima que, a més de les trobades, podrien estar present a la zona les següents espècies:

Barbitist d'arbust (*Barbitistes fischeri*)
Barbitist de punts (*Leptophyes punctatissima*)
Conocèfal de jonc (*Conocephalus fuscus*)
Dectic d'ales llargues (*Decticus albifrons*)
Grill d'aiguamoll (*Pteronemobius heydenii*)
(*Oecanthus dulcisonans*)
Grill cadell (vineae) (*Gryllotalpa vineae*)

Tètrix meridional (*Paratettix meridionalis*)

Edipoda de roca (*Oedipoda coerulea*)

Edipoda blavosa (*Sphingonotus caeruleus*)

Saltamartí de llistonar (*Euchorthippus chopardi*)

Saltamartí de brolla (*Omocestus raymondi*)

MANTODEUS I FASMATODEUS

No hi ha informació bibliogràfica d'aquest grup a casa nostra. Aquí es recull les espècies observades i fotografiades de mantodeus i de fasmatodeus.

Empusa
Empusa pennata

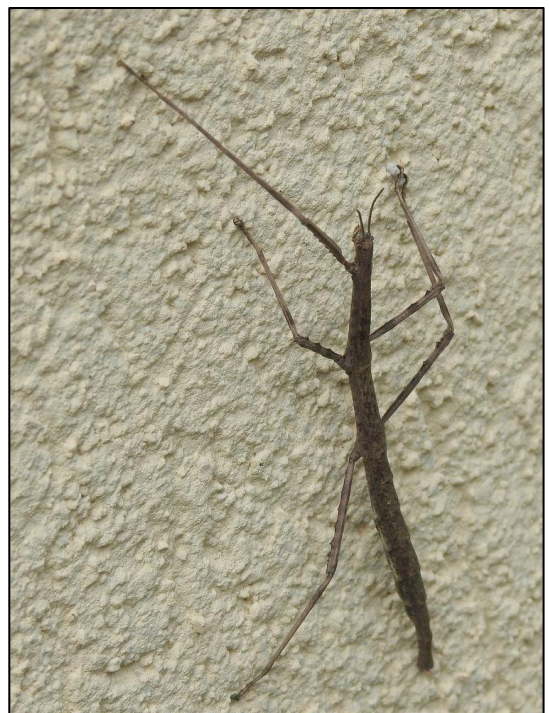
Pregadéu
Mantis religiosa

Ameles spallanzania

Insecte bastó
Bacillus rossius

Espècie exòtica no determinada (Abocador de Solius, Santa Cristina d'Aro, 12/11/22).

COLEÒPTERS XILÒFAGS

Els escarabats i altres organismes xilòfags (que s'alimenten de fusta) estan patint una forta davallada, ja que cada vegada hi ha menys arbres vells, i els malalts, morts o caiguts acostumen a ser retirats ràpidament del medi, per tal de reduir el risc d'accidents i d'incendis forestals.

Espècies de coleòpters xilòfags a la vall del Ridaura, entrades al portal Ornitho.cat (ICO, 2009-2022).

Banyarriquer del roure
Cerambyx cerdo

Cerambyx welensii

Dorcus parallelipipedus

Escanyapolls
Lucanus cervus

Escarabat rinoceront
Oryctes nasicornis

Com a curiositat, citar que entre els coleòpters polífags estafilínids (*Staphylinidae*) s'ha descrit l'espècie *Mayetia guixolensis* Coiffait, 1961, citada a Sant Feliu de Guíxols i S'Agaró i *Mayetia gavarrensis* Coiffait, 1961, citada a Romanyà de la Selva i a Santa Cristina d'Aro (Outerelo, 1974).

MOL·LUSCS TERRESTRES

Grup molt poc estudiat a casa nostra que, a part d'unes poques espècies ben conegudes popularment pel seu aprofitament pel consum o per fer servir com a esquer de pesca recreativa, només es compta amb unes escasses citacions bibliogràfiques.

Cargol bover (*Cornu aspersum* - *Helix aspersa* - *Cryptomphalus aspersus*)

Espècie comuna, fàcil d'observar en dies d'humitat o després de les pluges, quan surten dels seus refugis. A banda de les moltes observacions d'aquesta espècie d'interès gastronòmic, ha estat citada a la bibliografia. Espècie citada a: Romanyà de la Selva (UTM DG93) (Bofill *et al.*, 1921) i a Sant Feliu de Guíxols (Escortell, 2002).

Abida polyodon

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (Santos, *et al.*, 2009).

Arion (Arion) lusitanicus

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (BDBC, 2021).

Cepaea (Cepaea) nemoralis

Espècie citada a: Romanyà de la Selva (UTM DG93) (Bofill *et al.*, 1921).

Cernuella virgata. Abocador de Solius. 16/10/22. (ICO, 2009-2022).

Cochlicella acuta. Riu Ridaura, a l'alçada de l'EDAR de Castell d'Aro. 10/10/22. (ICO, 2009-2022). També a S'Agaró i a Llagostera.

Deroceras (Deroceras) laeve

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (BDBC, 2021).

Discus (Gonyodiscus) rotundatus

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (Santos, *et al.*, 2009).

Eobania vermiculata

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (Santos, *et al.*, 2009). També a Castell d'Aro i Llagostera (ICO, 2009-2022).

Ferussacia disparata

Espècie citada a: S'Agaró (Bech, 1990) i a Sant Feliu de Guíxols (Escortell, 2002).

Hohenwartiana disparata

Espècie citada a: S'Agaró (UTM EG02) (Bech, 1990).

Jaminia quadridens

Espècie citada a: Bell-Lloc (UTM DG93) (Bofill *et al.*, 1921).

Lehmannia valentiana

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (BDBC, 2021).

Microxeromagna armillata (lowei)

Espècie citada a: Romanyà de la Selva (UTM DG93) (Bech, 1990; Bech & Fernández, 1984).

Oxychilus (Oxychilus) cellarius

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (Bech, 1992) i a Sant Feliu de Guíxols (Escortell, 2002).

Oxychilus (Oxychilus) draparnaudi

Espècie citada a: Avenc núm. 2 Capolatell (UTM EG02) (Bech, 1992).

Rumina decollata. C/Eres, 10. Sant Feliu de Guíxols. 11/09/22. (ICO, 2009-2022).

Cargolet (*Theba pisana*)

Espècie relativament comuna fàcil d'observar exposada al sol, sobre tiges i fulles d'herbes, arbusts o plantes suculentas, pals de la tanca, herbes altes, etc. És comú que a prop de les platges. Espècie citada a: Sant Feliu de Guíxols (Escortell, 2002).

Vertigo (Vertigo) moulinsiana

Espècie citada a: Sant Feliu de Guíxols (UTM EG02) (Bofill *et al.*, 1921).

Xerosecta (Xeromagna) arigonis

Espècie citada a: Sant Feliu de Guíxols (UTM EG02) (Puente, 1995).

Xerotricha conspurcata

Espècie citada a: Romanyà de la Selva (UTM DG93) (Bech, 1990; Bech & Fernández, 1984). També a Sant Feliu de Guíxols (ICO, 2009-2022).

BIBLIOGRAFIA

BDBC (Banc de dades de biodiversitat de Catalunya). (2021).

<http://biodiver.bio.ub.es/biocat/>

Bech, M.; (1990); Fauna malacologica de Catalunya. Mol·luscs terrestres i d'aigua dolça. Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural 12.

https://books.google.es/books?id=2xeGiYfHAsqC&pg=PA135&lpg=PA135&dq=Ferussacia+disparata&source=bl&ots=pfs46hRdso&sig=ACfU3U3Bnag-l6DGHZ8QfIBlwp_QgSSsWQ&hl=ca&sa=X&ved=2ahUKEwi7qlzjy_7zAhXSDmMBHakdA6cQ6AF6BAqLEAM#v=onepage&q=Ferussacia%20disparata&f=false

Bech, M.; (1992); Dades sobre la malacofauna troglòfila de Catalunya. Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, 60.

Bech, M. & Fernández, G. (1984). Nuevos datos sobre la distribución geográfica de algunos moluscos terrestres y de agua dulce de Cataluña.; Iberus, 4.

Bofill, A., Haas, F. i Aguilar-Amat, J.B.; (1921); Estudi sobre la malacologia de les valls pirenaïques. Conques del Besòs, Ter, Fluvià, Muga i Litorals intermitges.; Treb. Mus. Cienc. Nat. Barcelona, III.

Boix, D. (2002). Aportació al coneixement de la distribució d'anostracis i notostracis (Crustacea: Branchiopoda) als Països Catalans. Butll. Inst. Cat. Hist. Nat., 70: 55-71. Institució Catalana d'Història Natural. Barcelona.

<https://core.ac.uk/download/pdf/39025189.pdf>

<https://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000025/00000061.pdf>

Escortell, J. (2002). Relació de mol·luscs trobats a la platja de Sant Feliu. L'Arjau, núm.: 43. Àrea de patrimoni cultural i educació de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols.

<https://arxiumunicipal.guixols.cat/publicacions/revista-l-arjau/6208-informatiu-de-l-arxiu-i-museu-num-3-febrer-2030.html>

ICO. Ornitho.cat. (2009-2022). www.ornitho.cat

Olmo-Vidal, J. M. (2002); Ortòpters de Catalunya; Generalitat de Catalunya.

Olmo-Vidal, J. M.; (2006); Atles dels Ortòpters de Catalunya i llibre vermell. Llagostes, saltamartins, grills i someretes. Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Outerelo, R.; (1974); Descripción de una especie de *Mayetia*, con claves y distribución geográfica de las especies de la Península Ibérica (Coleoptera, Pselaphidae).; Bol. R. Soc. Esp. Hist. Nat. (Sec. Biol.), 72: 219-227.; pàg. 226.

Pons, P., Carbonell, R., Franch, M., Bas, J. M., Espejo, D., Fontelles, F., Funosas, F., Fusellas, M., Puig-Gironès, R., Tobella, C., Franch, M. (2021). Diversitat, distribució i fenologia de les cigales (Hemíptera: Cicadidae) a Catalunya (NE Península Ibèrica). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, 85(2): 59-72. Barcelona.

https://ichn2.iec.cat/pdf/Butlleti_85_2021/08_2021_Pons%20et%20al.pdf

Puente, A. I. (1995). El género *Xerosecta* Monterosato, 1892 (*Stylommatophora: Helicoidea: Hygromiidea: Hygromiinae*) en la Península Ibérica.; *Iberus*, 13(2).

Ramot, J. (2018). *Rock-pools*: cassoletes, cadolles o cocons: un univers de vida. *Sterna*, la revista, núm.: 6. Grup de Natura Sterna.

https://ocellsvallridaura.cat/Sterna/Revista_Sterna_006.pdf

Santos, X., Bros, V. & Miño, A.; (2009); Recolonization of burned Mediterranean area by terrestrial gastropods; Departament de biologia Animal, Universidad de Barcelona.; pàg. 3161.